

Arbetsmarknadsdepartementet

Vår referens/dnr:

Karin Ekenger Dnr 53/2015

103 33 Stockholm

Er referens/dnr:

A2015/881/A

2015-06-25

Remissvar

Utredningen om Matchningsanställningar (A 2014:D)

Svenskt Näringsliv som fått rubricerade utredning på remiss får lämna följande synpunkter.

Översyn av de arbetsmarknadspolitiska stöden efterlyses

Matchningsutredningens förslag är att införa ytterligare ett arbetsmarknadspolitiskt program. Mot denna bakgrund vill Svenskt Näringsliv inledningsvis framhålla att det behövs en totalöversyn av de många arbetsmarknadspolitiska programmen och anställningsstöden.

Antalet stöd med sinsemellan helt eller delvis olika regler såväl som återkommande förändringar i regelverken gör det komplicerat för den enskilda arbetsgivaren att hålla sig a jour om vad som gäller i det fall man överväger att anställa någon med stöd. Också Arbetsförmedlingens personal upplever det svårt att vara tillräckligt uppdaterad för att lämna adekvat information om vad som gäller. Det leder till en osäkerhet kring villkor och varaktighet av stödet som gör att anställningsstöden inte används i matchningssyfte på det sätt som är avsett.

Enligt Svenskt Näringslivs mening borde de arbetsmarknadspolitiska stöden minskas till ett fåtal, reglerna förenklas och så långt möjligt samordnas. Detta kräver en samlad översyn av befintliga stöd.

I samband med en sådan översyn borde också utredas hur en sådan förenkling kan kombineras med större grad av anpassning till individens och arbetsgivarens skiftande behov och förutsättningar.

Allmänt om matchningsanställningar för långtidsarbetslösa

Utredningsförslaget om matchningsanställningar syftar till att de som varit arbetslösa i tre år eller mer, och som idag återfinns i den så kallade sysselsättningsfasen eller fas tre, ska få möjlighet att hitta nya vägar tillbaka in på arbetsmarknaden.

Systemet med matchningsanställningar kan bara till en mindre del bidra till att minska problemen med långtidsarbetslöshet. Svenskt Näringsliv menar att det egentligen behövs större strukturella förändringar för att minska problemen med långtidsarbetslöshet.

Med detta sagt kan det ändå vara värt att pröva då Svenskt Näringsliv delar utredningens bedömning att arbetsgivare i regel är tveksamma till att anställa den som inte arbetat på länge och saknar aktuella referenser.

Utredningsförslaget om matchningsanställningar

I utredningen föreslås en försöksverksamhet med ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program, matchningsanställning. Den som varit långtidsarbetslös (tre år eller mer) ska kunna anställas hos en matchningsaktör under två år.

Matchningsaktörer kan till exempel vara rekryteringsföretag, bemanningsföretag, omställningsföretag eller sociala företag.

Matchningsanställningen ska enligt förslaget kombinera arbete med kompetensutveckling och inkludera socialt och praktiskt stöd både till individ och till arbetsplats.

Matchningsaktören får det särskilda anställningsstöd som redan idag utgår till den som anställer personer som varit borta från arbetsmarknaden en längre tid. Matchningsaktören får också behålla de intäkter som man kan få genom att hyra ut personen i fråga. Andra arbetsgivare får därigenom möjlighet att, utan att själva behöva ta det fulla arbetsgivaransvaret, pröva någon som varit utan jobb en längre tid.

För den långtidsarbetslöse ger detta enligt Svenskt Näringsliv en möjlighet att få pröva på olika arbetsuppgifter och arbetsplatser och en chans att visa upp sig och bli kvar hos någon av matchningsaktörens kundföretag. Matchningsaktören kan på det sättet bli en brygga över till arbetslivet.

Svenskt Näringsliv tillstyrker utredarens förslag, att matchningsanställningar för långtidsarbetslösa provas under en begränsad tid och i begränsad omfattning som ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program.

Viktigt med genomtänkta ersättningsmodeller

Utredaren föreslår att tjänsten ska upphandlas under försöksperioden. I ett senare skede kan dock valfrihetsmodeller bli aktuellt. Försöksverksamheten beräknas ha ett inflöde på cirka 2000 personer per år.

Svenskt Näringsliv anser att valfrihetssystem för matchningsanställningarna hade varit att föredra. Svenskt Näringsliv skulle också helst se att själva upphandlingen av tjänsten utfördes av annan myndighet än Arbetsförmedlingen.

Om tjänsten upphandlas till att börja med blir utformningen av upphandlingen mycket viktig för ett bra resultat. Det är nödvändigt att ersättningsmodellen är väl genomtänkt, att ersättningsnivåerna är rimliga och att kontrollen fungerar samtidigt som byråkratin ändå hålls på en rimlig nivå.

Utarbetande av förfrågningsunderlaget/kriterierna för valfrihetssystemen bör ske i samverkan med de branscher som kan komma att beröras.

Ekonomiska förutsättningar för matchningsaktören – lönenivåer enligt avtal vid uthyrning

Utredningens huvudpoäng är att uthyrningsmekanismen är effektiv när det gäller att få långtidsarbetslösa i arbete då trösklar och kostnader för direktanställning hos arbetsgivare generellt är för höga. Detta synsätt är högst relevant och får stöd i forskningen.

Utredningen har dock inte utrett två i detta hänseende centrala aspekter: löneformer/nivåer för uthyrning i Sverige och det undantag från dessa som bemanningsdirektivet medger.

Enligt Svenskt Näringslivs mening behöver utredningen därför kompletteras och tydliggöras när det gäller de faktiska förutsättningarna för matchningsaktörens/uthyrarens kostnader. Detta dels eftersom det får betydelse för vilken lönesubvention som matchningsaktören kan räkna med och dels då kostnadsnivån kommer att bli helt avgörande för vilket pris kunden antas betala.

I Sverige finns det i huvudsak två sätt att bedriva uthyrningsverksamhet; a) antingen enligt Uthyrningslagen eller b) enligt centrala kollektivavtal för uthyrning. I båda fallen krävs på samtliga avtalsområden inom LO-området att den uthyrde erhåller minst kundföretagets löneläge.

Detta innebär att den maximala subventionen som den utformats i förslaget snarare motsvarar 50 procent än den angivna nivå på 85 procent av lönekostnaden som utredningen utgår ifrån enligt sid 34 matchningsutredningen:

"2.5.1 Lönesubvention

Den delen av matchningsanställningen som utgörs av lönestöd till matchningsaktören föreslås regleras i förordningen (1997:1275) om anställningsstöd. Utgångspunkten är nivåerna i det särskilda anställningsstödet för den som deltagit i jobb- och utvecklingsgarantin. Stödet lämnas med 85 procent av lönekostnaden, dock högst 890 kronor per dag. Matchningsanställningen omfattar en anställning på 75 procent av en heltid, därmed kan stöd lämnas om högst 670 kronor per dag (14 700 kronor/mån). Detta innebär att matchningsaktören, vid taknivån, kommer att bära 15 procent av lönekostnaden för individen (2 600 kr/månad).

Taknivån för den bidragsgrundande lönekostnaden motsvarar en lön på 13 200 kronor/månad. Överstiger lönen denna nivå, innebär det att matchningsaktören får bära en högre andel av lönekostnaden. Genomförbarheten för matchningsanställningen förutsätter, som tidigare nämnts, en bred överenskommelse mellan arbetsmarknadens parter vad avser löner och villkor."

LO-avtalen för uthyrning medger för övrigt inte heller anställning på deltid, vilket förutsätts i utredningen.

Det tredje sättet c) enligt bemanningsdirektivet (artikel 1.3) är om uthyrningen är att betrakta som arbetsmarknadspolitisk åtgärd:

"3. Medlemsstaterna får, efter samråd med arbetsmarknadens parter, föreskriva att detta direktiv inte är tillämpligt på anställningskontrakt eller anställningsförhållanden som ingås

inom ramen för särskilda offentliga program eller program med offentligt stöd för yrkesinriktad utbildning, arbetslivsintegrering eller omskolning.”

Denna möjlighet till undantag som ges enligt bemanningsdirektivet behandlas inte i utredningen.

Långsiktighet och breda överenskommelser angeläget för bra resultat

Om matchningsanställningarna ska ha en verklig chans att bidra positivt till att öka sysselsättningsgraden hos målgruppen är det nödvändigt att det finns en långsiktighet och att systemet är enkelt och rättssäkert.

Som utredaren pekar på förutsätter ett genomförande av förslaget om Matchningsanställningar breda överenskommelser mellan arbetsmarknadens parter.

En avgörande förutsättning för att systemet med matchningsanställningar ska kunna bli den brygga in på arbetsmarknaden som utredaren tänkt är då att berörda fackliga organisationer ger sitt godkännande och tecknar avtal med nivåer som gör det möjligt att hyra ut svårplacerade grupper.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Christer Ågren